

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

9. Panegyricorum sacrorum magnam & vberem esse materiam in
sanctissima Virgine Maria Dei matre.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Christi-
surgens
uimphi.

Redit tamen illa mens, redit victrix, glorie
sue splendore quasi purissimis vestibus ami-
cta, innumeris Angelorum beatorumque ci-
uium choris septa, quorum alij (opinor) tri-
umphos canunt victori, alij gaudio tripudi-
ant, alij palmas, & lauros praefereunt, alij iu-
cundissimam caelestium florum messem ple-
nis manibus inspergunt. Interim anima sub-
tiliter influit in corpus, quod in morte reli-
querat, sui que pene simillimum facit: Nam la-
pidem statim permeauit, nec eius subtilitati
marmoris soliditas resistit. Et vbi tam oris pal-
lor? vbi illira sputorum feditas? vbi concre-
tus sanguis? vbi spinarum vestigia, vbi liuen-
tes humeri? vbi manantes cruoris tui? vbi fla-
gellis artus concisus? Tam breui momento tan-
tae ignominiae fuligo deterfa est, & glorie ful-
gor occupauit omnia. Et nunc quidem frons
serena, nunc illustres oculi, nunc ad gratiam
rubescentes genae, nunc os purpureum, nunc
collucet, & vibrat auro caefaries; ad summum
totus est quasi sol prorumpens e nube.

Christo
admira-
bilia pul-
chritudo
restituta.
Gregorius
Nyss. orat.
de resur.

Ωσπερ κατὰ τὸ προκείμενον τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν θεῶμα ἐγφᾶς περιεστράφη, τὸ τὰς ὄψεις ἐκ ὑπὸν λαμπρῶν ἐξανιζόμενον. οὐτὴν πᾶτα ἡτὸ χριστοῦ εὐλογία κατ' ἀνάστασιν λάμπουσα, τὸ τοῦ ἡμῶν τὸ μέγα φῶς ἀπεργάζεται.

Non aliter quam in spectaculo nobis aliquo
proposito lumen vnum ex innumeris facibus
conflatum perstringeret aciem oculorum, sic
omnis Christi benedictio in resurrectionis ful-
gens gratia, magnum animis. nostris splendo-
rem immittit.

Ascensio typus est gloriae, & nostra pignus
fides.

C A P V T VIII.

Specta deinde triumphos ex hac victoria
consequutos, & videbis non quidem qua-
drigis albis per laureatas militum cohore-
tes volantem, sed lucida nube circumfusum,
penetrantem in illas aeternis sideribus illu-
minatas domos, suae glorie iam diu destina-
tas. Quae gradientis maiestas, quae oculorum
fulgura, quis vultus splendor, quae lux ex to-

Christo
ascendit

to corpore defluit? Mirantur illibati stellarum
ignes, obstupescit luna, sol ipse moderator
siderum, fons, & dispensator luminis, suas te-
nebras cum tanti luminis fulgore comparatus
ingenuè fatetur, caeli deinde omnes sanctissi-
mo horrore perfusi, certatim sibi tam sanctum,
tam augustum, tam diuinum, hominibusque salu-
tarem fidus, omnibus votis desiderant; verum
maius est quam vestris sedibus detineatur,
longius ut apparet, progreditur, & recta in-
uolat in aeterni Patris sinum. Aperiuntur illae
tot saeculis clausae fores, & caelestis trium-
phator ingreditur. Quanta, quam velocitatem
stupenda caelestium militum acies occurrunt
intranti! qui vultus! quae lumina! qui appa-
tus! qui flores! quae suffimenta! qui venien-
tium hinc & inde beatarum mentium concur-
sus! quae colloquia! quis amor! quae vniuerso-
rum laetitia! Qui Patris aeterni, & filij comple-
xus! quam sancta! quam suavis! quam fidelis
consociatio! hoc ne Angeli quidem possunt
dicere.

Ascendit in caelum, ad Patrem scilicet fru-
ctum carnis praefereus, in discipulis iustitia semi-
na derelinquens, Dominum euntem ad caelos
non praecedit, sed comitatur gloriosa captiuitas;
non ante uehiculum ducitur, sed ipsa euehit sal-
uatorem: Quodnam enim ministerio dum filium
Dei filium hominis suscollit ad caelum ipsa ca-
ptiuitas portat, & portat.

Panegyricorum sacrorum magnam, & vbe-
rem esse materiam in sanctissima Virgine
Maria Dei Matre.

C A P V T IX.

Qvod si panegyricorum etiam flores co-
gitat, & volucris, atq; incitata luxuria-
ri cupit in mulierum laudes oratio.
Noli, quae, noli apud Isocratem Heleam
quarere, illam Martis & Veneris luctuosam
facem, in quam venalis lingua myrocheria,
lacruentis ingenij diuitias sophista pictior ef-
fudit.

In promptu est quam laudes, & quae tibi
laudationis praemium reddat cum fenore,
Puella toties mundi iam prope depositi, & in
aeternis sordibus ingemiscentis precibus, ac
votis.

Oratio
volucris
Helena
sax Ma-
ris & Ve-
neris.

Mariae
gentium
aduen-
tum
votis.

totis expetita, quinquaginta ferme saeculorum opus, quae à mundi cunabulis ad eius usque cunas effluerunt.

Tanta molis erat naturam Genitricem Deo, Dominam mundo, vitae reparatricem Mortalibus parturire.

Humilis quidem est eius species, sed quae plurimum hausit de caelo, ni se tamen illi caelum nunquam antea sic omnium ornamentorum copia diffluens penitus affudit. Noli tibi hic fingere fucati medicamenta candoris, genasque cerussatas, vibratos ferro crines, nodosque tortiles per inexplicabiles mæandrorum sinus implexos: noli querere putpurissam, sibi, baccata monilia, stalagma, mureculas, muscaria pauonina, totumque illud muliebris mundi choragium, quod pulchritudinem mentiri potest, non facere, scena est enim ineptiarum pretiosa, quam illae studiosa luxuria conquirunt, quae carius volunt infanire.

Muliebris mundi descriptio.

At certe vna pulchritudo est, quam mentis integritas efficit, virtus Dei color, & ille quidem totus afflorescit Virgini, quam omnium virtutum integer, atque illibatus decor, tanto gloriae coronat fastigio, ut nihil sit in diuinis operibus nec splendore magnificentiis, nec suauitate dulcius.

Et certe cum attentius cogito, mihi videtur ille summus rerum artifex, & moderator Deus, in hac vna anima proprie conformanda seipso vsus exemplari, meliori quodam pollice in opus incubuisse, & delicatissimis industriae lenocinijs in hanc vnam sui vere imaginem luxurialse, ut esset quod in aere rerum humanarum positum, omnibus imitandum proponeret.

Quam ob rem vbi stellis mens purior, & tot exquilitis alluens ornamentis illapsa est in corporis contubernium, non est illi iniecta fax ista foeda, quae à nostri generis auctoribus primum accensa, latissime in totum postea genus deflagrauit; sed ut puro, & micanti auro sapphirus, aut adamas purior inolefcit; sic illibato corpori castissimus animus Dei ita dispensantis manibus inditus est, ut nulla conceptae Virgini labecula generis adhæresceret.

Editus est deinde in lucem parrus ille matris aureus, cui ego facile crediderim mitiores caeli faces clementius illuxisse, & è diuturno squallore recreatam risisse naturam, quod sibi tunc oboitam lucem putaret, cum eam

libaret oculis, è cuius vtero fons ipse lucis erat emerurus. Educata est deinde puella inter pudicissimos parietes, in sanctissima patriarum legum disciplina; & in ijs magnarum artium instructa studijs, quae aduenienti Deo nobilius instruerent sacrarium. Premebat annorum moras antegressa virtus, & vix legem ferebat ætatis, cui ponere natura leges erubuerat. Iam à prima ipsius ætacula, tot in ea micabant doctes, quot serena nocte fulgent in caelo stellæ, instar candentium gemmarum suis orbibus affixæ; habuit enim, ut scitis in tota vita mirificam omnium virtutum societatem, quibus illam veluti ætatis telam præclarissimis figuris pertexuit. Enituit aliqua formæ elegantia, sed eam parum pudici mores infuscant: Aliam pudicitiae lumen exornauit, sed obsoleuit superbia; alia natalitijs imaginibus clara, virtutes in ceris habuit; alia laudem à pueritia collectam ante virtutis maturitatem decoxit; alia fortitudinis gloria præfulsit, sed virginitatis laurea caruit. Ad summum nulla inuenta est, quam non aliquis nœus ex ista fatali hominũ corruptela deriuatus intinxeit. Maria vna est, in quam magnifice consentiens, atque conspirans omnium virtutum consensus, ut nihil pudori venustas, nihil gravitas demissioni, nihil comitas grauitati, nihil maiestati simplicitas, nihil constantiae facilitas, nihil denique (quod autem fuerat inauditum) matris nomen Virginitati detaxerit. Omnes in ea pariter certabant virtutes, omnes vincebant. Sed neque natura bonis erat destituta, nam formæ quædam in eadiuinitas perstringebat aspectus, frons pudica, verecundiæ sedes molliter asurgebat, sub nigris, & acuatissimis supercilijs emicabant dulces oculorum faculae, quæ quam fortiter in intimum pectus Numinis penetrarant, quis ignorat? Nasus venustissime incuruus castigatam fronti columellam faciebat, labra subtilia mitis facundiæ, & caelestium gratiarum receptacula, magna sermonis affabilitas, summa incessus modestia, vultus sine mollitie decorus, sine fastu grauis, in perpetuo sereno positus, exundantem de caelo vim lætitiæ vix capiebat. Longum esset cætera persequi, omnia dixerò, cum Dei matrem dixerò, sed hanc dignitatem cum omnium non dicam hominum, sed etiam Angelorum linguæ pro viribus prædicariat, cogentur exclamare, De dilectam numquam factis.

Maria educatio.

Maria virtutes.

Quantum Maria ceteras matronas doctibus superavit.

Sic enim sermone. Epiphanius describit, ubi quoque dicitur. Σεμνὴ κατὰ πᾶσα, ὀλιγὸς λόγος τῶν ὑπερήκουστος, εὐροσση γοργος.

